

Kan. FL. PRIMS, *Historiek der gewone Gebeden*. Antwerpen (De Vlijt), 1947.

In deze bondige studie over de gewone gebeden van het volk, die voorkomen in de catechismus van Mechelen, geeft de Schr. de geschiedenis aan en tevens de ontwikkeling van deze gebeden. In verband met zijn beschouwingen over de H. Hart-devotie willen wij er op wijzen dat een der eerste voorstanders van deze godsvrucht de Gel. Herman-Jozef van Steinfeld, O. Praem. is geweest.

M. K.

* * *

ISFRIED FRANZ, O. Praem., *Geschichte der Waldviertler Klosterstiftung Geras-Pernegg*. Selbstverlag Stift Geras, 1947, 94 S.

Deze studie is op de eerste plaats een synthese van hetgeen verschenen is over de abdij van Geras. De Schr. heeft zijn materiaal geput in de Annalen van Alram en in de nagelaten geschriften van Zak, maar heeft ook meermalen zijn gegevens gezocht in het abdijarchief. In een eerste hoofdstuk behandelt hij de stichting van het dubbel-klooster Geras-Pernegg, door de heren van Pernegg (Berneck), de geleidelijke ontwikkeling en de verhouding met andere abdijen der Orde. In een tweede hoofdstuk geeft de Schr. enkele algemene beschouwingen over de Orde, die echter geen nieuw inzicht geven. Na de opheffing der dubbel-kloosters in engen zin in 1137, blijven deze echter nog in brederen zin voortbestaan : « Solange aber die Frauenklöster kein selbständiges Kloostergut hatten, solange ihr Propst nur Spiritual was, solange sie also der geistlichen und zeitlichen Verwaltung des Chorherrenabtes unterstanden, kann man von Doppelklöstern in weiteren Sinne reden. » In deze zin moet ook de stichting van Geras-Pernegg verstaan worden. De eerste periode van 1155 tot 1585 is de geschiedenis van het dubbel-klooster, dat een einde nam met den dood van de laatste kloosterzuster in 1585 (3de Hoofdst.). Vanuit Geras werden nu koorheren naar Pernegg gezonden door abt Longin. Een tweede periode van 1585 tot 1783 begon nu, die vooral gekenmerkt is door de twist tussen beide kloosters voor hun onafhankelijkheid (4de Hoofdst.). Zeer bevattelijk geeft de Schr. het verloop van dezen twist weer, die vooral draaide rondom het vaderschap van Geras. In het midden der 17de eeuw werd de kwestie opgelost ten voordele van Geras.

Abt Schöllingen wilde nu van Pernegg een adellijke abdij maken. Aan zijn opvolger liet hij de titels van Abt van Pernegg, proost van Csorna, Türje, Promontor en Horpacs alsmede 320.000 gulden schuld. Pernegg werd nu onder direct toezicht van Geras geplaatst tot dat deze abdij in 1783 door een decreet van Jozef II werd opgeheven. Vanaf 1783 begint de nieuwe geschiedenis van Geras (5de Hoofdst.). Nooit echter heeft de abdij nog die hoogten van de 18de eeuw kunnen bereiken. Deze korte studie over Geras-Pernegg is niet overladen met détails. Het geeft in grote lijnen de ontwikkeling weer van deze twee kloosters. Nochtans zou dit boek aan klaarheid hebben gewonnen indien de geschiedenis van Geras en van Pernegg meer afzonderlijk ware behandeld. Zij zijn in het verleden wel nauw met mekaar verbonden geweest, doch een afzonderlijke studie ofwel afzonderlijke hoofdstukken voor elk klooster ware gewenst. Niet-tegenstaande de gedrongenheid van sommige plaatsen zal dit werkje zijn nut opleveren omwille van het, naar ons inziens, geslaagde synthetisch werk.

Milo KOYEN, O. Praem.

* * *

KAN. FL. PRIMS, *Het Parochiewezen in de Antwerpse Kempen*, (Dl. VIII van de reeks : *Campinia Sacra*), Antwerpen, 1948.

De Schrijver van dit boek is door zijn jarenlange historische arbeid vertrouwd geraakt met de kerkelijke geschiedenis van de Antwerpse Kempen. Dit boek is bedoeld als een documentaire studie over de Antwerpse parochiën. Op sommaire wijze geeft de Schr. de voornaamste data (ontstaan, bouw of herstelling) en gebeurtenissen aan, alsook de geestelijke en materiële toestand der verschillende kerken. Alvorens echter de détail-studie van elke parochie afzonderlijk te behandelen, geeft de Schr. in een eerste deel een bondig overzicht (blz. 7 tot 98) van de voornaamste vraagstukken der parochiale geschiedenis : begrenzing, benoeming van den pastoor, de patronus, de inkomsten enz. Aan een oningewijd lezer zal dit eerste deel niet immer klaarheid en inzicht verschaffen, alhoewel het toch voor een liefhebber van plaatselijke geschiedenis een nuttige handleiding en wegwijzer kan zijn.

In het tweede deel worden de afzonderlijke parochiën, volgens de indeling der dekenijen, in 't kort behandeld. Voor ons interesseren